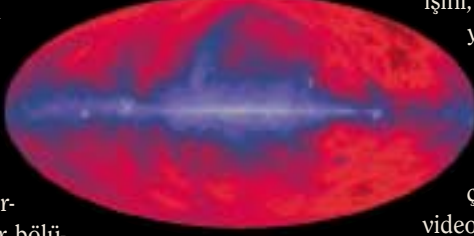

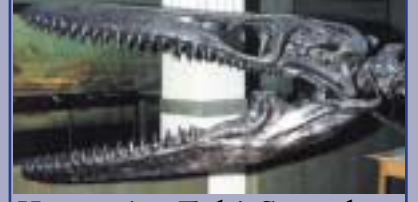
Uzay Gözlükleri

Gözümüzün algılayabildiği görünen (optik) ışık, elektromanyetik ışınım yelpazesinin (tayf) çok dar bir bölümünü oluşturuyor. Böyle olunca da gece gökyüzünde gördüğümüz tablo, gerçeğin çok sınırlı bir bölümü oluyor. Oysa birçok yıldız elektromanyetik tayfın öteki bölgelerinde çok daha şiddetli ışınım yayıyor. California Teknoloji Enstitüsü'nce hazırlanan bu site, evreni gözlerimizle algılayamadığı-

mız tüm görkemiyle sunuyor. Sitede Güneş Sistemimiz, gökadamız Samanyolu ve ötesi ve evrendeki öteki yapılar, optik, morötesi, kızılötesi, X-ışını, gama ışını ve radyo dalga boylarındaki görüntüleriyle tanıtılıyor. Açıklamalar içine serpiştirilmiş çok sayıda link ve video, siteyi bir gün boyunca içinden çıkamayacağınız bir sanal evren gezisi haline getiriyor.

http://coolcosmos.ipac.caltech.edu/cosmic_classroom/multiwavelength_astronomy/multiwavelength_astronomy/

Kansas'ta Eski Savaşlar

Kansas Deyince eski "western" filmlerinden ya da Red Kit'ten biliyoruz işte. Kovboylarla kızıl derililerin at koşturdukları, kanunsuzların kol gezdiği topraklar. Bundan milyonlarca yıl önce bu bölgenin manzarası hayli değişti. Bölgedeki ova ve dağların yerinde sığ bir deniz uzanıyordu. Ancak, o zamanlarda bile anlaşılıyor ki barış çubuğu ender olarak tütürülüyordu. Denizdeki sucul dinazorlarla akrabaları ve bunlarla köpek balığı türleri arasında ölüm-kalım mücadeleleri sürüyordu. Sitede, bu canlılar hakkında ayrıntılı bilgilerin yanı sıra, fosilleşmiş bir mozazor omurga parçasının üzerindeki köpekbalığı dişlerinin anlamını ilginç bir hikayeye öğrenebilirsiniz. www.oceansofkansas.com

Sevelim Ama Dikkatli

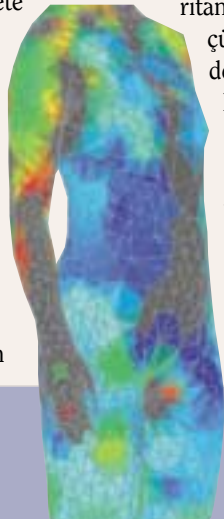
Eskiden bir tekir ya da pamuk bilirdik, bir de çomar. Şimdiyse evde beslediğimiz sevimli dostlarımız arasına egzotik türler de katıldı. Kaplumbağasından tutun, maymuna, iguanasına hatta piranhasına kadar... Afacan yavru tekirle oynamak ya da kara burunlu, mahzun bakışlı kangalla güreşmek güzel de, masum

bir iki yara bere ya da farkında olmadığımız parazitler, bazen başımıza ciddi işler açabiliyor. Ateşli kedi tırmığı hastalığı ya da kaplumbağadan bulaşan salmonella gibi. İşte bu sitenin amacı da hayvanseverlere ev hayvanlarından bulaşabilecek hastalıkları tanıtmak ve çarelerini göstermek.

www.cdc.gov.healthypets

Kalıp Gibi Oturan Giysiler İçin

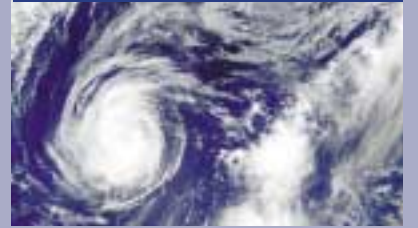
Boyunuz uzun. Giydiğiniz pantolonun paçaları biraz yukarıda kaldı. Ceketin kolları da bileklerinizin hayli üzerinde. Mecburen birkaç numara büyük beden alacaksınız. Ancak bu sefer de pantolonun içinde dönün durun. Cekete de düğme değil, kuşak lazım. Hadi bir tane uydurdunuz; o da pilili, pantolon şalvar gibi iniyor. Double deseniz, alıştırganızın yarısı kalınlıkta. Daracık kabinde kan ter içinde giy çıkar dur, yine boşuna. Nedeni, hazır giyim sanayiinin bedenleri üç-beş standart modele göre belirlemesi. Ama artık ortalamaya uymayanlar için

de bir umut ışığı yanıyor gibi: ABD'deki Cornell Üniversitesi'nce hazırlanan 3D Body Scanner (Üç Boyutlu Beden Tarayıcı) sitesi, yüksek teknolojinin moda endüstrisiyle evlenmesi halinde bu gibi dertlerin kısa yoldan ortadan kalkacağını muştuluyor. Tarayıcı, çok kısa bir süre içinde bedenden yaklaşık 300 000 kadar ölçü alarak sizin bir kabartma haritanızı oluşturuyor. Daha duyarlı ölçüler sayesinde imalatçılar da bedeninizden akmayan ya da dikişleri patlayacak kadar gerilmeyen giysiler yapabilecek. Ayrıca, bir kez kalıbınıza kavuştunuz mu, soyunma odası kabusuna da son. Yapacağınız tek şey elbiseleri İnternet'te üzerinize giyip çıkarmak.

www.explore.cornell.edu/bodyscanner

Atmosferin Gazabı

Bizden yeterince uzakta meydana geldiklerinden olsa gerek, ikide bir patlak veren, okyanus kıyılarındaki yerleşimleri hallaç pamuğu gibi atan kasırgalara pek dikkat etmeyiz. Oysa Atlantik ve Pasifik kıyılarında yaşayan insanlar bu kasırgaların isimlerini ezbere bilirler. Eskiden yalnız kadın isimleri konurken, feministlerin zorlamasıyla bu yıkıcı rüzgarlar artık erkek adı da almaya başladılar. Sitede 1968 yılından beri büyük yıkıma yol açmış 100'den fazla kasırganın meteoroloji uydularıyla alınmış görüntülerini izleyebilirsiniz.

www1.msfc.nasa.gov/newsroom/camex/camphotos.html

Cölde Bir Gezinti

ABD toprakları içinde bulunan ünlü Moja-ve çölü, çıplak toprakları, tuzlu su vahala- rıyla, "Ölüm vadisi" ile haşin bir yer. Sıkın- tıyı seven fotoğraf meraklıları sayesinde bu yaşama düşman toprakları, ekranınız ba- şında ayaklarınızı uzatıp buzlu limonatanızı yudumlayarak seyredebiliyorsunuz. Hem de resimlerin içine girip 360 derece dola- şarak, istediğiniz noktaya zoom yaparak, gezdiğiniz yerlerin özelliklerini ve tarih- çesini de öğrenerek...

www.digital-desert.com

Yağmaya Sanal Çare

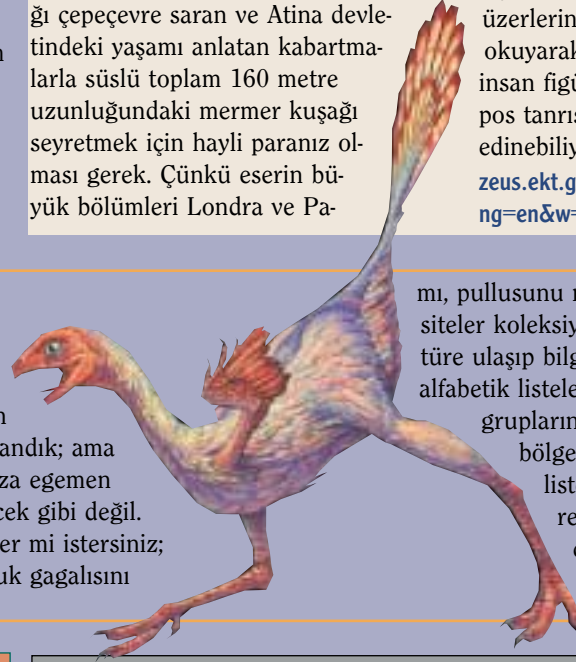
Bir zamanlar tüm dünyayı kendileri- nin sanan ülkeler, geçmiş uygarlıkla- rın eserlerini de kendi malları saydık- larından, yerlerinden söküp götüre- rek kendi müzelerinde sergilemekte beis görmemişler. Anadolu'dan kaçırıl- an pekçok tarihi eserin yanısıra, Ati- na'daki ünlü Parthenon tapınağı da bu yağmadan nasibini almış. Tapınağı çepeçevre saran ve Atina devle- tindeki yaşamı anlatan kabartma- larla süslü toplam 160 metre uzunluğundaki mermer kuşağı seyretmek için hayli paranız ol- ması gerek. Çünkü eserin bü- yük bölümleri Londra ve Pa-

ris'teki müzelerde. Eserlerin geri gönderilmesi için girişimleri sonuç- suz kalan Yunan Hükümeti de, çareyi hiç olmazsa eseri sanal ortamda bir- leştirmekte bulmuş. Siteyi gezenler, üzerlerindeki aytıntılı açıklamaları okuyarak kabartma üzerindeki 360 insan figürü, 250 hayvan ve 12 Olim- pos tanrısı hakkında bilgi edinebiliyor.

zeus.ekt.gr/parthenonfrieze/index.jsp?lang=en&w=1152

Hangi Dinozor Demiştiniz?

Gerçi Hollywood sayesinde ağızlarından kanlı etler sarkan dev canavarlara şartlandık; ama bundan 65 yıl öncesine kadar dünyamıza egemen olan dinozorların türleri saymakla bitecek gibi değil. Bunlar arasında devlerin yanında cüceler mi istersiniz; tüylüsünü mü, ördek gagalısını mı, tavuk gagalısını

mi, pullusunu mu, boynuzlusunu mu? Bu siteler koleksiyonunda istediğiniz her türe ulaşip bilgi edinebilirsiniz. İster alfabetik listelerden, ister farklı tür gruplarına ya da yerleşim bölgelerine göre hazırlanmış listeleri tarayarak. Zengin bir resim ve çizim arşivi de cabası...

www.dinodata.net

Nükleer Fizik

Atom çekirdeği içindeki hareketli dünyayı, etkileşen kuvvetleri, kuramsal ve pratik çalı- şmaları merak edenler için hazine niteliği taşıyan iki site. Oregon Eyalet Üniversite- si'nce hazırlanan ilk sitede (*) nükleer kim- ya konusunda iki elektronik ders kitabının dışında çok sayıda laboratuvar deneyini iz- leyebiliyor, önde gelen nükleer fizikçiler- den daha derin konularda (örneğin, süper- ağır elementlerin sentezi) konferanslar din- leyebiliyor, video filmlerinden, alandaki ge- lişmelerin tarihini izleyebiliyorsunuz. Lawrence Berkeley Ulusal Laboratuvarı'nca ha- zırlanan ikinci sitedeyse (**) nükleer fizik literatüründe geçen 50 kadar kavramın ve sürecin açıklaması yapıyor.

*<http://livingtextbook.oregonstate.edu>

**je.lbl.gov/education/glossary/glossaryf.htm

İnternet'i Dolaşmadan Sağmak Mümkün mü?

Önce iyi haber: Evet mümkün. Mas- sachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) araştırmacıları, İnternet bağlantıları yavaş ve güvenilmez, online bağlantı- nın pahalı, bilgisayar sayısının düşük olduğu gelişme yolundaki ülkelerde bilgiye erişmenin güçlüğünü göz önünde tutarak bu ülkelerdeki bilgi tutkunlarının yardımına koşmaya ka- rar vermişler. Kendi geliştirdikleri TEK (Time Equals Knowledge - Za- man Bilgi Demektir) adlı bir program- la, Amerika'daki bir bilgisayarın bu işi sizin için yapmasını sağlıyorlar. Sizin teke yapacağınız, istediğiniz bilgileri bir e-posta ile TEK'e iletmek (tabii İn- gilizce olarak). TEK, İnternet sitelerini hızla tarayarak istediğiniz bilgileri topluyor, sıkıştırarak bir dosyaya yük- lüyor ve sizin e-posta adresinize gön-

deriyor. Yani siz saatlerce online hat- ta kalmak zorunda değilsiniz. Yalnız- ca e-postanızı göndermek ve cevabını almak için İnternet'te kalıyor, bağlan- tıyı kestikten ve cevabı kendi bilgisa- yarınızda açtıktan sonra istediğiniz süreyle bedavadan inceliyorsunuz. Hattın kesilmesi sorunu da yok. Ha- berin kötüsü ne diyecek olursanız, şu: Site henüz deneme aşamasında. Şimdilik alttaki adrese girip deneyebiliyor, eleştiri ve görüşlerinizi iletebiliyorsunuz. Ancak, üç dört ay içinde daha gelişkin bir programın çalışmaya başlaması bekleniyor.

Cag.lcs.mit.edu/tek